

4. TEKMOVANJE IZ ZNANJA PSIHOLOGIJE ZA SREDNJE ŠOLE

DRŽAVNO TEKMOVANJE

24. marec 2023

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Najprej na list za odgovore prilepi svojo šifro.

Po poli z vprašanji lahko poljubno pišeš; odgovori na njej se ne bodo upoštevali.

Vse svoje odgovore vpisuj na list za odgovore.

Preden odgovoriš na vprašanja, pozorno preberi navodila in vprašanja. Če se zmotiš, prečrtaj napačni odgovor in označi, kateri odgovor je pravilen. Če ocenjevalec ne bo mogel razbrati, kateri odgovor je označen kot pravilen, za odgovor ne dobiš nobene točke.

Piši čitljivo, z velikimi tiskanimi črkami. Za pisalo lahko uporabljaš kemični svinčnik ali nalivno pero, drugih pisal in brisalca ni dovoljeno uporabiti.

Čas reševanja je 60 minut.

Veliko uspeha na tekmovanju!

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

Pri nalogah 1 do 15 na list za odgovore zapiši odgovor, kot to zahteva naloga.

Piši z VELIKIMI TISKANIMI črkami.

1. Čustva so zapleteni duševni procesi, ki poleg subjektivnega doživljanja in izraznih ter fizioloških znakov vključujejo še en sestavni element (komponento). Kako poimenujemo ta element (komponento)?
To je _____.
2. Čustva lahko opredelimo in med seboj razlikujemo z različnih vidikov. Dopiši ustrezen vidik k posameznim skupinam čustev:
A. Pozitivna čustva: _____ vidik
B. Močna čustva: _____ vidik
3. Navedi afekt strahu.
To je _____.
4. Kako se imenujejo zdravila, ki jih zdravnik predpiše ob hudih znakih anksioznosti, njihova dolgotrajna uporaba pa lahko povzroči odvisnost?
To so _____.
5. Kdo je prvi uporabljal aktivno poslušanje v procesu psihoterapije?
To je bil _____ (napiši priimek).
6. Kako imenujemo delovanje socialnokulturnih mehanizmov pri izražanju čustev pripadnikov določene kulture?
To je: _____.
7. Kdo je s pomočjo žičnatih »mater« raziskoval čustveno navezanost pri opicah?
To je bil _____ (napiši priimek).
8. Ko je mali Albert v znanem Watsonovem poskusu razvil strah pred podgano, se je pri njemu ta strah prenesel tudi na druge podobne objekte, npr. na zajca in na psa. Kako imenujemo ta pojav?
To je _____.
9. Peter se je s profesorjem kemije dogovoril za popravljanje nezadostne ocene, vendar pa zdaj "šprica" ure kemije in se na šolskih hodnikih izogiba srečanju s profesorjem. Na katero funkcijo v okviru prilagoditvene funkcije čustev kaže njegovo vedenje?
To je _____ funkcija.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

10. Anja je po dveh neuspešnih poskusih v tretje le uspešno opravila vozniški izpit. Želela je objeti svojega inštruktorja in ocenjevalca, ki ji je sporočil to novico, a se je zadržala, ker se to ne spodobi. Katera sestavina čustvene zrelosti ni razvidna iz opisa njenega vedenja?

To je _____.

11. Moški, ki zaradi strahu jočejo, so v našem kulturnem okolju pogosto deležni posmehovanja. S katero vrsto učenja se moški naučijo, da je izražanje strahu z jokom nezaželeno?

To je _____.

12. Uroš je poklicni gasilec, zato je njegova služba pogosto povezana z visoko stopnjo skrbi in precejšnjo odgovornostjo. Na rednem letnem zdravniškem pregledu ga je zdravnica opozorila, da ima previsok krvni tlak in simptome rane na želodcu. Kako strokovno imenujemo takšna obolenja?

To so _____.

13. David (9 let) je imel nadvse rad svojega psa Flokija. Pred enim tednom pa se je zgodila nesreča. Flokija je povozil avto in pes je poginil. David je ob slabi novici tako zakričal, da so se ga starši kar ustrašili. Dva dneva je neutolažljivo jokal. Potem je staršem povedal, da se mu zdi, da se nesreča sploh ni zgodila in da bo Floki zdaj zdaj pritekkel okoli vogala k njemu domov. Katero obdobje žalovanja je prisotno pri Davidu? Poimenuj ga.

To je _____.

14. Fobije razdelimo v tri kategorije. Vsaki fobiji na levi ustrezno pripiši eno od treh kategorij fobij, ki so podane na desni.

_____ A. Strah pred pajki	1 - socialna fobija
_____ B. Strah pred odprtim prostorom	2 - agorafobija
_____ C. Strah pred javnim nastopanjem	3 - specifična fobija
_____ D. Strah pred množico	
_____ E. Strah pred zaprtim prostorom	
_____ F. Strah pred višino	

15. Kako si od prve do zadnje sledijo faze aktivnega poslušanja?

- A - sprejemanje sporočila
- B - odgovor sogovorniku
- C - zaznavanje in usmeritev pozornosti
- D - interpretiranje sporočila
- E - validacija razumevanja sporočila
- F - sposobnost priklica informacij

Pravilno zaporedje je: _____ . (zapiši črke, ki označujejo posamezne faze)

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

Pri nalogah 16 do 25 na listu za odgovore obkroži črko P, če je trditev pravilna, oziroma črko N, če je trditev napačna.

16.	»Spodnja pot« pri nastanku čustev vključuje amigdalno in hipokampus.	P	N
17.	Fiziološke tehnike za uravnavanje doživljanja in izražanja čustev temeljijo na predelavi čustev, in sicer tako, da spremenimo izraz ali vedenje ob doživljanju določenega čustva.	P	N
18.	Motivacija in čustva so procesi, ki so med seboj povezani. Zato čustva kakršnekoli intenzivnosti vedno pripomorejo k doseganju zastavljenega cilja.	P	N
19.	Ko sprejemamo odločitve v situacijah s tveganim in negotovim izidom, nam prisotnost somatskih markerjev ne pomaga sprejeti ugodnejšo odločitev.	P	N
20.	Rekreacija in športna aktivnost posameznika nista smiselni, kadar posameznik trpi za simptomi sezonske depresije.	P	N
21.	Starejši gospod pogosto vozi s hitrostjo 40 km/h na cesti, kjer je dovoljena hitrost 80 km/h. Včasih prijateljem pove, da »tako pokaže drugim voznikom, da naj vozijo počasneje na tej cesti«. Tako vedenje lahko opredelimo kot nasilno vedenje v prometu.	P	N
22.	Ker so vprašanja pomemben element pri aktivnem poslušanju, se pogosto svetuje uporabo vprašanj tipa »zakaj«.	P	N
23.	Kadar v procesu komunikacije uporabljamo aktivno poslušanje, moramo podajati sodbe ali svoja stališča.	P	N
24.	V procesu komunikacije so najpogostejši izvor težav in nerazumevanja med sogovornikoma semantične ovire.	P	N
25.	Aktivno poslušanje je tehnika, ki vključuje številne veščine, za razvoj katerih je potreben trening. A raziskovalci so ugotovili, da obsežnejši tečaji v primerjavi s tečaji osnovnega usposabljanja pridajo le majhen dodaten učinek na komunikacijske veščine udeležencev.	P	N

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole
Državno tekmovanje, 24. marec 2023

Pri nalogah 26 do 65 na listu za odgovore obkroži črko, ki označuje pravilni odgovor.

- 26. Shachter in Singer (1962) sta eksperimentalno raziskovala, kako fiziološko vzburjenje in kognitivna ocena vplivata na doživljanje čustev. Kaj sta ugotovila?**
- A. Kognitivna ocena vpliva na to, katero čustvo bomo doživeli.
 - B. Kognitivna ocena vpliva na to, kako intenzivno bomo doživeli čustvo.
 - C. Kognitivna ocena ne vpliva na intenzivnost fiziološkega vzburjenja.
 - D. Kognitivna ocena ne vpliva na pojavljanje kompleksnih čustev.
- 27. Afekti so**
- A. zaželeni, ker človek kaže prava čustva.
 - B. zaželeni, ker povečajo učinkovitost.
 - C. nezaželeni, ker človek kaže prava čustva.
 - D. nezaželeni, ker povzročajo nepremišljeno vedenje.
- 28. Razlike glede zaželenosti izražanja posameznih čustev med spoloma so potrdile tudi raziskave. Kako so raziskovalci pojasnili ugotovljene razlike med spoloma?**
- A. So posledica različne predispozicije za doživljanje čustev, ki se kažejo že v predšolski dobi.
 - B. So posledica razlik v hormonskem razvoju obeh spolov.
 - C. So posledica različnih socialnih pričakovanj, vezanih na tradicionalne spolne vloge.
 - D. So posledica različnih možganov deklic in dečkov.
- 29. Mnogi nočni lokali in restavracije imajo slabo razsvetljavo. Kako to vpliva na vzpostavljanje romantičnih zvez, če se zmenek dveh oseb odvija v takem lokalu?**
- A. Vpliva neugodno; ljudje so razburjeni in si natikajo očala, ker slabo vidijo.
 - B. Vpliva neugodno; ljudje se zaradi glasbe in vzdušja navadijo in jih ne moti.
 - C. Vpliva ugodno; zaradi razširitve zenic je večja verjetnost, da si bosta osebi bolj všeč.
 - D. Vpliva ugodno; zaradi glasbe in vzdušja so osebe manj pozorne na obraz drugega.
- 30. Pravil izražanja čustev se naučimo v procesu socializacije. Raziskovalci so ugotovili, da se pripadniki različnih kultur razlikujejo v tem, katera čustva izražajo in tudi kako intenzivno jih izražajo. Katera od spodnjih trditev prikazuje ugotovitve raziskovalcev?**
- A. Pripadniki kultur, ki vrednotijo socialno povezanost in medsebojno odvisnost, pogosteje izražajo simpatijo, spoštovanje in sram, pripadniki individualističnih kultur pa jezo.
 - B. Pripadniki kultur, ki vrednotijo socialno povezanost in medsebojno odvisnost, pogosteje izražajo strah, spoštovanje in sram, pripadniki individualističnih kultur pa zavist.
 - C. Pripadniki kultur, ki vrednotijo socialno povezanost in medsebojno odvisnost, pogosteje izražajo simpatijo, ljubosumnost in žalost, pripadniki individualističnih kultur pa veselje.
 - D. Pripadniki kultur, ki vrednotijo socialno povezanost in medsebojno odvisnost, pogosteje izražajo simpatijo, tekmovalnost in jezo, pripadniki individualističnih kultur pa zadovoljstvo.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

- 31. Kateri opis prevladujočih čustev posameznega tipa temperamenta po Hipokratu je napačen?**
- A. Pri koleriku prevladuje čustvo jeze, pri sangviniku pa čustvo veselja.
 - B. Pri sangviniku prevladuje čustvo veselja, pri melanholiku pa čustvo žalosti.
 - C. Pri melanholiku prevladuje čustvo žalosti, pri flegmatiku pa čustvo strahu.
 - D. Pri koleriku prevladuje čustvo jeze, pri melanholiku pa čustvo žalosti.
- 32. Katera od spodnjih trditev predstavlja enega od postulatov teorije čustev Roberta Plutchika?**
- A. Ni smiselno oblikovati posebnih atlasov oziroma kategorizacije čustev v povezavi s posameznimi predeli možganov.
 - B. Čustva imajo evolucijsko zgodovino in so pri različnih vrstah razvila različne oblike izražanja.
 - C. Možganski sistemi generirajo čustva skladno z notranjimi in zunanjimi spremembami organizma.
 - D. Neokorteks v odnosu do subkorteksa ni hierarhično nadredna možganska struktura.
- 33. V zgodnjem otroštvu je otrok močno odvisen od nege staršev. Katera funkcija čustev je zato zanj v tem obdobju še posebno pomembna?**
- A. Aktivacijska funkcija čustev.
 - B. Komunikacijska funkcija čustev.
 - C. Motivacijska funkcija čustev.
 - D. Kognitivna funkcija čustev.
- 34. Kako poteka razvoj čustev pri človeku?**
- A. Gre od negativnih čustev novorojenčka k vse bolj pozitivnim čustvom v odraslosti.
 - B. Gre od kompleksnih čustev v otroštvu k osnovnim čustvom v mladostništvu in odraslosti.
 - C. Gre od nediferenciranega čustvena stanja novorojenčka k vse bolj specifičnim čustvom v kasnejših obdobjih.
 - D. Gre od neugodnih čustvenih stanj novorojenčka k ugodnim čustvenim stanjem otroka.
- 35. S področjem navezanosti med otrokom in materjo se je med prvimi ukvarjal John Bowlby. Katera njegova trditev je bila za mnoge psihologe najbolj sporna, kasneje pa so jo tudi ovrgli?**
- A. Za otrokov celostni razvoj in oblikovanje medosebnih odnosov je najpomembnejše, da zanj v zgodnjem otroštvu skrbi ena oseba, in sicer njegova biološka mati.
 - B. Odsotnost matere v prvih letih otrokovega življenja naj bi imela za njegov čustveni, socialni in intelektualni razvoj trajne škodljive posledice.
 - C. Stopnja in kakovost navezanosti sta pomembna dejavnika pri odločitvi, kakšnega partnerja iščemo.
 - D. Materina ljubezen v otroštvu je za otrokovo duševno zdravje tako pomembna, kot so vitamini in beljakovine za telesno zdravje.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

- 36. Na čustveni razvoj in čustveno zrelost vplivajo različni dejavniki, med drugim tudi**
- A. socioekonomski status družine.
 - B. dopuščanje izražanja čustev pri otroku.
 - C. vrstni red rojstva otroka.
 - D. odsotnost strokovne psihološke literature doma.
- 37. Znani eksperimenti z opičjimi mladiči so pokazali, da je razvoj mladičev, ki so jih ločili od naravne matere, moten. Zakaj?**
- A. Ker niso dobili ustreznih hranilnih snovi, potrebnih za zdrav razvoj.
 - B. Ker niso dobili ustreznih znanj, kako naj se zdravo in pravilno prehranjujejo.
 - C. Ker niso vedeli, kdo so njihovi starši in kako naj se primerno obnašajo.
 - D. Ker niso vzpostavili tesne čustvene navezanosti s predstavniki svoje vrste.
- 38. Katera čustva najpogosteje ohranjajo status, superiornost in moč v odnosu do drugih?**
- A. Spoštovanje, veselje, radost.
 - B. Ponos, jeza, prezir.
 - C. Ponos, žalost, veselje.
 - D. Prezir, žalost, spoštovanje.
- 39. Raziskovalci so ugotavljali, ali čustva vplivajo na druge duševne procese. V enem od eksperimentov so udeležencem ob nakupu podarili darilo. Nato so udeleženci odgovorili na vprašalnik o potrošniških navadah in o zadovoljstvu z nakupom. Kaj se je pokazalo?**
- A. Kupci, ki so ob nakupu dobili darilo, so bili s kupljenim izdelkom bolj zadovoljni kot tisti, ki niso dobili darila.
 - B. Kupci, ki so ob nakupu dobili darilo, so bili s kupljenim izdelkom enako zadovoljni kot tisti, ki niso dobili darila.
 - C. Kupci, ki so ob nakupu dobili darilo, so bili s kupljenim izdelkom manj zadovoljni kot tisti, ki niso dobili darila.
 - D. Kupci, ki so ob nakupu dobili darilo, niso želeli odgovoriti na vprašanje o zadovoljstvu s kupljenim izdelkom.
- 40. Katera od spodaj navedenih značilnosti posameznika ni pod vplivom čustvene zrelosti?**
- A. Zaznavanje situacij.
 - B. Šolska uspešnost.
 - C. Komunikacija z drugimi ljudmi.
 - D. Obseg kratkotrajnega spomina.
- 41. V kolikšnem deležu populacije se po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) v državah Evropske unije pojavljajo anksiozne motnje?**
- A. Pri 8 % populacije.
 - B. Pri 12 % populacije.
 - C. Pri 14 % populacije.
 - D. Pri 18 % populacije.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

- 42. Strah se lahko kaže tudi v obliki fobij. Kateri od opisov ustrezno pojasnjuje razumevanje fobij pri behavioristih?**
- A. Opozarjajo na naučenost različnih oblik strahu zaradi izkrivljajočih interpretacij realnosti.
 - B. Opozarjajo na naučenost različnih oblik strahu zaradi prepovedi in omejitev, ki izhajajo iz superega.
 - C. Opozarjajo na naučenost različnih oblik strahu zaradi identifikacije s staršem že pred petim letom starosti.
 - D. Opozarjajo na naučenost različnih oblik strahu zaradi klasičnega pogojevanja ali modelnega učenja.
- 43. Včasih se zgodi, da depresije ne prepoznamo pravočasno. Zaradi tega se posameznikovo stanje poslabša. Ob težjih oblikah depresije se poslužujemo tudi antidepresivov. Katera trditev o antidepresivih je pravilna?**
- A. Antidepresivi so oblika psihoterapije za zdravljenje depresije.
 - B. Antidepresivi so oblika psihoterapije, katere učinkovitost je odvisna od osebnosti bolnika.
 - C. Antidepresivi so oblika farmakološke terapije, ki ne povzroča odvisnosti.
 - D. Antidepresivi so oblika farmakološke terapije, ki lahko povzroča odvisnost.
- 44. Kako depresijo razlaga kognitivni model?**
- A. Kot posledico izkrivljajočih interpretacij realnosti in negativnih pojmovanj o sebi, svetu in prihodnosti.
 - B. Kot posledico potlačenih želja in konfliktov, ki pa so posamezniku vseeno pomembni in se vračajo v zavest preko simptomov depresivne motnje.
 - C. Kot posledico neugodnih socialnih dejavnikov, ki posameznika oropajo občutka pozitivnega spoprijemanja s stresom.
 - D. Kot posledico zlorabe in travme v otroštvu, zaradi katerih posameznik ni razvil občutka varnosti in s tem zaupanja vase in v druge.
- 45. Občutek izgube smisla in življenjskih ciljev, izguba veselja za običajne dejavnosti ter upad volje so eni od glavnih simptomov depresije. V katero skupino oziroma skupine simptomov jih uvrščamo?**
- A. Med kognitivne simptome depresije.
 - B. Med motivacijske simptome depresije.
 - C. Med telesne in vedenjske simptome depresije.
 - D. Med kognitivne in motivacijske simptome depresije.
- 46. Ljudje, ki živijo v deželah nad 49. vzporednikom, imajo lahko težave z razpoložnji, ki jih povzroča**
- A. pomanjkanje toplote.
 - B. pomanjkanje svetlobe.
 - C. pomanjkanje kisika.
 - D. pomanjkanje družbe.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

47. Zakaj ima sezonska depresija tudi naziv kočevska vročina?

- A. Ker se lahko zgodi samo v kočah v gorah.
- B. Ker je bolj podobna nekajdnevni vročini kakor depresivni motnji.
- C. Zaradi zaprtosti rudarjev v kočah, kjer je bilo malo svetlobe in prostora.
- D. Ker nastane samo v kočah, kjer ni veliko svetlobe.

48. Kateri od navedenih dejavnikov ne spada med ključne dejavnike, ki so pogoj za aktivno poslušanje?

- A. Dobro razvite verbalne zmožnosti poslušalca.
- B. Zmožnost in pripravljenost biti dlje časa pozoren na sogovornika.
- C. Trening aktivnega poslušanja pri poslušalcu.
- D. Avtentičnost aktivnega poslušanja.

49. Kaj v procesu aktivnega poslušanja sogovorniku sporočamo s tišino?

- A. Da nimamo več kaj pametnega dodati ali povedati v tem pogovoru.
- B. Da smo sogovorniku dali premor in prostor, da zbere svoje misli in jih izrazi.
- C. Da smo presenečeni nad predstavljenim stališčem, zato potrebujemo čas za dober odgovor.
- D. Da je čas, da se pogovor zaključi in povzame ugotovitve.

50. Kdo je najbolj zmožen aktivno poslušati?

- A. Vsi, ne glede na čas in voljo.
- B. Vsi, ki so se udeležili treninga aktivnega poslušanja.
- C. Kdor ima dobre jezikovne sposobnosti.
- D. Kdor trenutno ni preobremenjen s skrbmi.

51. V sodobni kriminologiji raziskovanje čustvenosti nasilnega vedenja upošteva

- A. posameznikov kulturni položaj in sporočila družbe, ki jih prejme v času osebnostnega razvoja.
- B. posameznikove zgodnje emocionalne izkušnje in njegov kulturni položaj.
- C. posameznikov strukturni položaj in sporočila referenčne kulture.
- D. posameznikov referenčni položaj znotraj sodobne družbene kulture.

52. V katerem spodnjem opisu lahko prepoznamo vpliv čustev na druge duševne procese?

- A. Manca po pouku hitro hodi po pločniku, saj se ji mudi na avtobus.
- B. Tim je slabo razpoložen in se med poukom ne more skoncentrirati.
- C. Marko zadnje čase razmišlja, da bi študiral mikrobiologijo.
- D. Žano zelo moti, če je med poukom hrup v razredu.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

53. V Tinetovem razredu je med fanti trenutno zelo popularna igrice na telefonu. Popoldan jo vsi zavzeto igrajo in skušajo doseči najboljši rezultat med sošolci. Včeraj pa je Tinetu njegova mama ravno med igranjem igrice vzela telefon in mu naročila, naj se gre takoj učiti. Katero čustvo je doživljal Tine in kako se je v skladu s psihološkimi spoznanji v naslednji uri osredotočal na učenje?
- A. Žalost zaradi izgube maminega zaupanja je povzročila, da se je Tine bolj osredotočeno učil.
 - B. Strah, da ga sošolci prehitijo v rezultatu igrice, je Tineta spodbudil k osredotočenemu učenju.
 - C. Zavist, ker drugi sošolci lahko neomejeno igrajo igrice, je pri Tinetu povzročila neosredotočeno učenje.
 - D. Jeza zaradi oviranosti pri doseganju zastavljenega cilja je pri Tinetu povzročila neosredotočeno učenje.
54. Anka skuša izboljšati svoje učenje fizike. Ko pri sebi opazi prve znake naraščajočega strahu pred fiziko in zahtevnostjo fizikalnih vsebin, se začne zavestno opogumljati. Reče si, da bo zmogla in da je sposobna, da bo dobro naštudirala snov, ki se jo uči. Katero strategijo za uravnavanje čustev uporablja Anka?
- A. Čustveno tehniko.
 - B. Ustavitveno tehniko.
 - C. Stop tehniko.
 - D. Racionalno tehniko.
55. Učitelj zgodovine tako dramatično razlaga o neki bitki iz 2. svetovne vojne, da so vsi dijaki v razredu čustveno vznemirjeni, zato popolnoma tiho in napeto poslušajo. Dijaki imajo kasneje zelo veliko znanja o tej bitki. S katerim psihološkim spoznanjem lahko razložimo opisano situacijo?
- A. Učno gradivo iz zgodovine je običajno zanimivo, še posebno, če se dijaki zanimajo za 2. svetovno vojno.
 - B. Učno gradivo, ki nas čustveno vznemiri, poveča vzbujenost možganske skorje in je zato učinkovitost obdelave informacij večja.
 - C. Dijaki so se med razlago zabavali, zabava in igra pa pospešujeta učenje.
 - D. Učno gradivo je pri dijakih povzročilo napetost in strah, zato se je povečala njihova motivacija za učenje.
56. Kateri od spodaj opisanih dijakov se bo učil najbolj učinkovito, če imajo vsi enake sposobnosti?
- A. Vedro razpoložena Anja, ki je dobila informacijo, da za študij, ki jo najbolj zanima, ni presežka prijavljenih kandidatov.
 - B. Otožna Tanja, ki je potrta in zaskrbljena zaradi globalnega onesnaževanja in ker se ljudje sploh ne zavedajo resnosti podnebnih sprememb.
 - C. Zaljubljena Simona, kateri med učenjem roka skoraj samodejno nariše kakšen srček za izvoljenca njenega srca.
 - D. Jezna Petra, ki hoče učiteljem in vsemu razredu dokazati, da je bila nezadostna ocena, ki jo je dobila za pokazano znanje, povsem neupravičena.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

57. **Učiteljica Neva je svoji dijakinji Mirjani takole svetovala: "Vidim, da te je pogosto strah v šoli. Predlagam ti, da se naučiš opogumljanja. Vsakič, ko začutiš, da strah v tebi narašča, si reci, da si mirna in da dovolj dobro znaš." Kako psihologi strokovno imenujejo strategijo, ki jo je Neva svetovala Mirjani?**
- A. Strategija za odstranjevanje čustev.
 - B. Strategija za povečevanje samozavesti.
 - C. Strategija za uravnavanje čustev.
 - D. Strategija za spremljanje učenja.
58. **Sošolke najstnice Nike se zelo bojijo pajkov in podgan, Nika pa ima v svoji sobi kot hišne ljubljence različne pajke in podgano. Katera od spodnjih trditev oziroma razlag najbolje pojasnjuje, zakaj se Nikino čustvovanje razlikuje od čustvovanja njenih sošolk?**
- A. Pri Niki lahko prepoznamo znake čustvene prikrajšanosti, saj se namesto na mačke ali na pse čustveno navezuje na neobičajne živali.
 - B. Domnevamo lahko, da je Nika imela priložnost modelnega učenja, kjer model ni kazal strahu pred pajki in podganami.
 - C. Nikin čustveni razvoj je potekal nenormalno, saj se ne boji objektov, ki sicer v njenem okolju vzbujajo strah.
 - D. Čustvo strahu pred pajki in glodavci je ljudem prirojeno, saj so fobije pred pajki zelo pogosta vrsta fobij.
59. **Danica ima, odkar pomni, strah pred letenjem. Ta strah je tako močan, da zaradi njega še nikoli ni letela z letalom. Kam uvrščamo njen strah pred letenjem?**
- A. K splošni anksioznosti.
 - B. K obsesivno-kompulzivni motnji.
 - C. K napadom panike.
 - D. K fobijam.
60. **Znanci za 56-letnega Toneta pravijo, da ima nasilno osebnost, saj vedo za dogodke, ko je bil nasilen do svoje žene in otrok. Kot takega ga opisujejo tudi njegovi nadrejeni v službi, saj je sodelavcu že večkrat grozil, da bo z njim fizično obračunal. Kakšna je po mnenju nekaterih teoretikov verjetnost, da bo Tone kazal nasilno vedenje tudi v prometu, npr. kadar vozi svoj avtomobil?**
- A. Verjetnost je precejšnja, saj je Tone, po opisu njegove osebnosti sodeč, verjetno tudi alkoholik.
 - B. Verjetnost je majhna, saj Tone svojo jezo pokaže v drugih življenjskih okoliščinah in se tako umiri.
 - C. Verjetnost je precejšnja, saj osebe, kot je Tone, drugim udeležencem v prometu pripisujejo sovražne motive.
 - D. Verjetnost je majhna, saj je Tone morda zelo strog tudi do sebe in se natančno drži prometnih predpisov.

4. tekmovanje iz znanja psihologije za srednje šole

Državno tekmovanje, 24. marec 2023

61. **Učiteljica Minka s z dvignjenim prstom zažuga dijaku Mihcu, ki v zadnji klopi neprestano klepeta. Kako imenujemo to Minkino neverbalno komunikacijo čustev?**
- A. Ilustrator.
 - B. Emblem.
 - C. Regulator.
 - D. Kazalec čustev.
62. **Francka je prijazna gospa, vendar se mnogi znanci neradi pogovarjajo z njo, saj se v pogovoru zelo približa sogovorniku. Včasih se nekateri kar malo odmikajo od nje, še preden se pogovor konča. Katero prvino neverbalne komunikacije čustev lahko prepoznamo v opisani situaciji?**
- A. Artefakte.
 - B. Dotik.
 - C. Proksemizem.
 - D. Parajezik.
63. **24-letni John je iz ZDA, 56-letni Oto je iz Nemčije, 33-letni Ho pa iz Japonske. Kaj bi lahko pričakovali glede njihovega izražanja jeze, če upoštevamo spoznanja o razlikah v izražanju čustev?**
- A. Pričakovali bi, da bosta emocijo jeze bolj intenzivno izražala John in Ho, saj gre za mlajša moška.
 - B. Pričakovali bi, da bo emocijo jeze manj intenzivno izražal Ho, saj gre za vpliv kulture na izražanje jeze.
 - C. Pričakovali bi, da bodo emocijo jeze enako intenzivno izražali vsi trije moški.
 - D. Povzeli bi, da iz opisane situacije ni mogoče določiti pričakovanih razlik v izražanju emocije jeze.
64. **Lara se svoji nadrejeni Mariji zaupa, da se na delovnem mestu počuti anksiozno in obremenjeno. Kako se bo odzvala Marija, če bo uporabila tehniko aktivnega poslušanja?**
- A. »Kako je to možno, saj ti ponujamo vse bonuse in dodatke, ki ti omogočajo uspešno delo?«
 - B. »Včeraj mi je Jasna povedala, da si si vzela pet dni dopusta. Potem nisi obremenjena, če greš lahko na dopust.«
 - C. »To si mi prvič povedala. Zakaj pa nisi že prej omenila, da te delo preobremenjuje? Mogoče bi bila danes že manj anksiozna.«
 - D. »Kaj te najbolj obremenjuje na delovnem mestu, mi lahko bolj razložiš?«
65. **Andrej je aktivno poslušal sodelavko Matejo, ki mu je pripovedovala o težavnem odnosu s stranko. Nekaj časa jo je le poslušal, potem pa je dejal: "Aha, praviš, da je stranka rekla, da si jo ogoljufala, ko si o produktu povedala točno to, kar piše na deklaraciji." Kateri način preverjanja je uporabil Andrej?**
- A. Parafraziranje.
 - B. Povzemanje.
 - C. Priklic informacij.
 - D. Procesiranje.